

Socialministeriet
Ældreenheden m.fl.
J.nr. 20-1202
Kgg/kwa/kag/pel

14. december 2005

**Høringsnotat vedrørende
forslag til lov om ændring af lov om almene boliger m.v. og lov om social
service (Garanti for et tilbud om en plejebolig eller en plads i et plejehjem
til ældre, aflastning, behovsvurdering af tidligere frihedskæmpere m.fl. til
en plads i et plejehjem)**

1. Indledning

Lovforslaget har i perioden 22. til 29. november 2005 været i høring hos følgende organisationer og myndigheder:

Advokatrådet, BAT kartellet, Boligselskabernes Landsforening, BOSAM, Byggeskadefonden, Bygherreforeningen i Danmark, Danmarks Lejerforening, De Samvirkende Invalideorganisationer, De sociale nævn, Ejendomsforeningen Danmark, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, KommuneKredit, Kommunernes Landsforening, Landsbyggefonden, Landsforeningen Ældresagen, Lejernes Landsorganisation, Omsorgsorganisationernes Samråd, Organisationen af Selvejende Institutioner, Realkreditrådet, Sammenslutningen af Erhvervs-hæmmede fra Frihedskampen, Ældreboligrådet, Ældremobiliseringen og Økonomistyrelsen.

Advokatrådet, Bygherreforeningen, Byggeskadefonden, Ejendomsforeningen Danmark, de sociale nævn for Nordjyllands Amt og Københavns og Frederiksberg Kommuner og Landsbyggefonden har meddelt, at de ikke har bemærkninger til lovforslaget.

Der er ikke modtaget høringssvar fra *BOSAM, Danmarks Lejerforeninger, De social nævn for Bornholm, Frederiksborg, Ribe, Roskilde, Storstrøm, Sønderjylland, Vejle, Vestsjælland, Viborg og Århus Statsamter, KommuneKredit, Lejernes Landsorganisation, Sammenslutningen af Erhvervshæmmede fra Frihedskampen, Ældremobiliseringen og Økonomistyrelsen.*

Kommenteringen på hovedelementerne i høringssvarene er samlet under nedenstående overskrifter. Herudover har enkelte høringssvar givet anledning til præciseringer af lovforslaget.

2. Garanti for et tilbud om en plejebolig eller en plads i et plejehjem til ældre

Der er generelt en positiv holdning til plejeboliggarantien.

2.1 Visitationskriterier

Omsorgsorganisationernes Samråd finder, at lovforslagets mulige konsekvenser i forhold til visitationskriterierne giver anledning til bekymring. *Organisationen af selvejende Institutioner* anfører, at det fx ikke klart fremgår, hvordan man vil forhindre kommunerne i at stramme visitationskriterier for at opfylde plejeboligarantien. *Organisationen af selvejende Institutioner* og *De Samvirkende Invalideorganisationer* finder endvidere ikke, at det umiddelbart fremgår, hvordan man fra ministeriets side har tænkt sig at følge udviklingen. *Ældre Sagen* og *Ældreboligrådet* finder det afgørende vigtigt, at de kommuner, som har ventetider til plejeboliger eller plejehjemspladser hurtigst muligt sørger for en udbygning med plejeboliger, så de – uden at stramme visitationskriterierne – kan opfylde plejeboligarantien.

Kommentar:

Der vil alt andet lige ikke være nogen tilskyndelse for kommunerne til at stramme op på visitationskriterierne. Kommunerne vil således samlet set blive kompenseret for de merudgifter, det skønnes at være forbundet med opfyldelsen af garantien.

Retssikkerhedsmæssigt gør det ingen forskel, hvilken boligform den ældre har, da kommunen iflg. serviceloven skal stille den nødvendige hjælp til rådighed. Hvis en borger er utilfreds med kommunens vurdering, kan der klages til det sociale nævn over kommunens afgørelse af behovet efter reglerne i retssikkerhedsloven kapitel 10. Er sagen af principiel karakter, kan den behandles i Ankestyrelsen.

Samtidig er det dog en del af det kommunale selvstyre, at kommunerne har ret til at fastsætte serviceniveaet på ældreområdet. Ved vurdering af ældres behov for pleje og omsorg og herunder evt. boligbehov skal der foregå en konkret individuel vurdering. Tildelingen af hjælp sker herefter på baggrund af lokale forhold og serviceniveau og kan derfor afvige fra kommune til kommune. Det kommunale spillerum ift. serviceniveaet tillader ikke, at kommunen undlader at yde den nødvendige hjælp, som loven foreskriver.

Høringssvarene har ikke givet anledning til ændringer af lovforslaget.

2.2 Plejeboligarantien og frit valg af ældreboliger m.v.

Omsorgsorganisationernes Samråd og *Organisationen af selvejende Institutioner* anfører, at den foreslåede plejeboligaranti reducerer muligheden for at benytte sig af retten til frit valg af ældre-/plejeboliger mv. Enten ved at man får en bolig en måned før men på 'det forkerte sted', eller fordi man bliver nødt til at tage imod et tilbud om en plejebolig eller plejehjemsplads og dermed står dårligere i forhold til efterfølgende at gøre brug af det frie valg, i modsætning til dem, der ikke i forvejen bor i en sådan bolig eller plads.

Kommentar:

Plejeboligarantien ændrer ikke på de gældende regler om frit valg. Der er således ikke noget til hinder for, at en ældre, der allerede bor i en plejebolig eller en plejehjemsplads, kan gøre brug af det frie valg. Hvis den ældre i stedet for at tage imod et tilbud om en plejebolig eller plejehjemsplads efter plejeboligarantien ønsker at gøre brug af retten til det frie valg, har den pågældende endvidere mulighed for at afvise tilbudet og i stedet anmode om at blive optaget på ventelisten det sted, hvor den pågældende ønsker at bo. Plejeboligarantien

tien gælder ikke, hvis den ældre gør brug af retten til frit valg af en plejebolig eller plejehjemsplads.

Høringssvarene har ikke givet anledning til ændringer af lovforslaget.

2.3. Behovet for flere plejeboliger

Organisationen af Selvejende Institutioner anfører, at der skal "sættes skub" i byggeriet og ombygningen såfremt garantien alene skal gælde for de tidssvarende pladser.

Kommentar:

Ombygningen og udskiftningen af utidssvarende plejehjemspladser skal foregå fortløbende og helt uafhængigt af, at det er besluttet at indføre en plejeboliggaranti. På sigt vil de utidssvarende plejehjemspladser blive afløst af tidssvarende plejeboliger. Plejeboliggarantien ændrer ikke på dette.

Høringssvaret har ikke givet anledning til ændringer af lovforslaget.

2.4 Fastsættelse af nærmere retningslinier for ventelister

Kommunernes Landsforening og *Organisationen af Selvejende Institutioner* ønsker at blive hørt i forbindelse med socialministerens fastsættelse af regler om optagelse på en venteliste m.v. *Ældreboligrådet* finder det vigtigt, at kriterierne for udarbejdelsen af ventelisten fastsættes nærmere af socialministeren, så kommunerne ikke har forskellig praksis på området. *De Samvirkende Invalideorganisationer* anfører, at reglerne om optagelse på venteliste er afgørende for, hvordan adgangen til den nye rettighed bliver, hvorfor der må holdes øje med, at beslutninger om den enkeltes behov for en plejebolig eller plejehjemsplads ikke forhales.

Kommentar:

I forbindelse med fastsættelsen af regler om optagelse på en venteliste m.v. vil et udkast til reglerne blive sendt i høring hos de samme høringsspartes, som har modtaget udkastet til lovforslag.

Fristen på 2 måneder skal beregnes fra det tidspunkt, hvor kommunen træffer en forvaltningsmæssig afgørelse om, at den pågældende person har behov for en plejebolig/plejehjemsplads. Kommunalbestyrelsen har pligt til at offentliggøre, hvor lang tid den vil være om at træffe en afgørelse om behovet, efter at den har modtaget en anmodning. Hvis en ansøger ikke får sin afgørelse inden fristens udløb eller får besked på, at fristen ikke kan overholdes, og hvornår der herefter kan forventes en afgørelse, kan der klages til det sociale nævn efter reglerne i retssikkerhedslovens kapitel 10.

Høringssvarene har ikke givet anledning til ændringer af lovforslaget.

2.5 Den rette plejebolig/plejehjemsplads med det rette indhold

De Samvirkende Invalideorganisationer mener, at lovforslaget mangler formuleringer om retten til den rette plejebolig eller plejehjemsplads med det rette indhold. Mennesker med handicap kan have særlige behov, der bedst tilgodeses i særlige tilbud med specialiseret indhold. Her er det ifølge *De Samvirkende Invalideorganisationer* afgørende, at man har ret til det tilbud, der modsvarer af den enkeltes behov. Ellers gælder garantien ikke for alle borgere.

Kommentar:

Regeringen har allerede gjort meget for at nedbringe ventetiden til boliger for personer med et handicap, hvorfor plejeboliggarantien alene omfatter de ældre.

I regeringens bolighandlingsplan, der var en integreret del af kommunaftalerne for 2004, var det målsætningen, at der i perioden frem til udløbet af 2006 nyopføres eller renoveres 700-1200 boliger til handicappede. For at nå denne målsætning har regeringen givet amtskommunerne bedre finansieringsmuligheder på området. Med satspuljeaftalen for 2004-2006 er der afsat i alt 546 mio. kr. til forbedring og udbygning af amtskommunale handicapboliger m.v. Med ansøgningsrunderne for 2004 og 2005 er der givet tilsagn om støtte til 600 renoverede/nyopførte boliger.

Med satspuljeaftalen blev den særlige tilskudsordning til boliger for yngre fysisk handicappede også videreført. Efter ordningen yder staten et særligt tilskud til nybyggeri af almene boliger, som forbeholdes yngre fysisk handicappede under 60 år, til dækning af (amts)kommunens grundkapital.

Som led i bolighandlingsplanen kan amtskommunerne også søge Indenrigs- og Sundhedsministeriet om at benytte den særlige pulje til lånedispensationer/deponeringsfritagelse til etablering af handicapboliger. Rammen herfor udgør i alt 350 mio. kr. i perioden fra 1. juli 2003 til 31. december 2006.

Høringssvaret har ikke givet anledning til ændringer af lovforslaget.

2.6 Refusion af ydelsesstøtte fra Landsbyggefonden

BAT-kartellet mener, at midlerne i Landsbyggefonden er lejernes retmæssige ejendom og kan derfor ikke støtte den foreslåede refusion af udgifterne til ydelsesstøtte.

Boligselskabernes Landsforening finder, at der er tale om en urimelig fordelingspolitik, når det foreslås, at beboerne i den almene sektor som en særlig gruppe skal finansiere en betydelig del af de statslige udgifter for at sikre samfundets forsyning af ældre-, pleje- og handicapboliger, herunder udgifterne til plejeboliggarantien.

Kommentar

Det har helt fra den første lov om støtte til boligbyggeri i 1933 været et hovedformål, at det almenyttige byggeri på længere sigt gradvist skulle gøres selvfinansierende.

Som følge heraf har det været et grundlæggende princip, at lejebetalingen ikke reduceres, når de oprindelig prioritetslån udløber. I stedet opsamles den del af lejebetalingen, som tidligere blev indbetalt på lånene i boligorganisationens byggefond og fra 1994 i dispositionsfonden. Hensigten var, at disse likvide midler ved udamortisering af lån skulle anvendes til nybyggeri eller modernisering af ældre ejendomme.

Det er således i nøje overensstemmelse med det oprindelige formål med de likvide midler, dels at de opsamles centralt, dels at de anvendes til finansiering af nybyggeri og til modernisering af det eksisterende byggeri.

Det er først efter årtusindskiftet, at der er kommet og især fremover vil komme betydelige likvide midler fra udamortiserede lån. Det indgik derfor i boligaf-

len fra 2002 mellem regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti, at anvendelsen af Landsbyggefondens midler skulle tilgodese det dobbelte selvfinansieringsformål. Det er denne grundlæggende linie fra aftalen fra 2002, som videreføres med lovforslag L 70 om den almene sektors midler og indsatsen mod ghettoisering, hvorefter Landsbyggefondens refunderer 50 pct. af den statslige ydelsesstøtte til nybyggeriet i 2005 og 2006, samtidig med at der afsættes betydelige midler til fortsat renovering og til en social og forebyggende indsats.

Refusion af ydelsesstøtte til ældre- og plejeboliger adskiller sig ikke fra refusionen til familieboligerne. Og refusionen til det merbyggeri af pleje- og ældreboliger, der vil komme til opfyldelse af plejeboliggarantien, adskiller sig ikke fra den almindelige refusion af ydelsesstøtten til øvrige pleje- og ældreboliger.

Der er tale om almene boliger og også de eksisterende ældreboliger indbetaler likvide midler til Landsbyggefonden på helt tilsvarende måde, som er gældende for almene familieboliger. Dette gælder uanset om de almene ældreboliger er ejet af en kommune, en amtskommune, en selvejende institution eller en almen boligorganisation.

Hørings svarene har ikke givet anledning til ændringer af lovforslaget.

2.7 Udbud af byggeopgaver

BAT-kartellet anbefaler, at kommunerne ved udbud af byggeopgaverne påtager sig rollen som 'forandringsagent' i forhold til byggeprocessen, hvilket bl.a. indebærer bedømmelse af de bydende efter nøgletalssystemet fra Byggeriets Evaluerings Center.

Kommentar:

Det har hele tiden været en vigtig målsætning for regeringen at fremme produktivitet og kvalitet i dansk byggeri. Derfor arbejder regeringen bl.a. for at udbrede kravene til det statslige byggeri vedrørende f.eks. brug af nye udbuds- og samarbejdsformer og anvendelse af nøgletal til det almene byggeri, jf. "Staten som bygherre – vækst og effektivisering i byggeriet" (august 2003). Som led i disse bestræbelser bekendtgør socialministeren inden snart krav om indsamling og anvendelse af nøgletal i nyt alment byggeri – i lighed med, hvad der allerede gælder for det statslige byggeri.

Kommunerne har både som den myndighed, der på egne og statens vegne giver tilsagn om støtte til alment byggeri, og som bygherre for mange ældreboligprojekter en vigtig rolle i bestræbelserne på at effektivisere det almene byggeri, hvilket vil have en gavnlig afsmittende virkning på hele byggesektoren.

Hørings svaret har ikke givet anledning til ændringer af lovforslaget.

2.8 Økonomiske bemærkninger

Kommunernes Landsforening har i sit høringssvar taget forbehold for Socialministeriets skøn over udgifterne til plejeboliggarantien.

Kommentar:

Kompensationen til kommunerne for plejeboliggarantien vil indgå i de almindelige løbende DUT-forhandlinger med de kommunale parter. DUT-forhandlingerne indledes snarest efter lovforslagets fremsættelse.

Høringssvaret har ikke givet anledning til ændringer af lovforslaget.

3. Aflastning

Ældre Sagen, Ældreboligrådet og Kommunernes Landsforening finder det positivt, at der sker en præcisering af, at også personer uden nære pårørende kan modtage et tilbud om aflastning.

3.1 Klageadgang

Det sociale nævn for Fyns Statsamt foreslår, at man overvejer at indsætte en bestemmelse om, at der ikke kan klages over kommunens afgørelse efter servicelovens § 72, stk. 2, da der alene er tale om et tilbud og ikke om en kommunal forpligtelse.

Kommentar:

Lovforslaget er tilrettet i overensstemmelse med høringssvaret, jf. lovforslagets § 2, nr. 3, og § 3, nr. 3. Det bemærkes, at kommunen iflg. serviceloven skal stille den nødvendige hjælp til rådighed, uanset om det sker ved et midlertidigt ophold eller i den pågældende persons eget hjem.

4. Behovsvurdering af tidligere frihedskæmpere m.fl. til en plads i et plejehjem

Ældre Sagen og Ældreboligrådet finder det positivt, at personer, der modtager erstatning efter lov om besættelsestidens ofre får mulighed for at blive behovsvurderet til en plads i et plejehjem direkte fra udlandet.

Kommunernes Landsforening forventer, at denne målgruppe tælles med i forbindelse med antallet af boliger, der skal etableres for at opfylde plejeboliggarantien.

Kommentar:

Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger, vil der de kommende år maksimalt være 10-15 personer, der vil ønske en plads i et plejehjem i Danmark. Problemet med kravet om bopæl i Danmark som forudsætning for behovsvurdering til en plejehjemsplads er tidligere løst ved, at de pågældende har skaffet sig en midlertidig bolig i Danmark med henblik på at få tilbudt den ønskede plejehjemsplads. Lovforslaget medfører derfor ikke i sig selv en forøgelse i antallet af personer, der ønsker at benytte sig af fortrinsretten. Der er i satspuljeaftalen for 2006-2009 afsat en pulje på 1,2 mio. kr. årligt til kompensation af de plejehjem, der har personale, som er særligt uddannet til at pleje tidligere frihedskæmpere m.fl., der lider af kz-syndrom.

Høringssvarene har ikke givet anledning til ændringer af lovforslaget.